אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות ק.

לאו לדידהו. לאו לגורך עצמן מוכרים: **בית דין מעמידין להן אפוטרופוס.** לכל אחד ואחד מן הקטנים: **וכוררין להם.** כל אפוטרופוס לתינוק שלו: **אי דלא עבו.** למה ימתו: **ברווקות.** טוב לי ליטול תלקי במזרח שיש לי אלמנה שדה שנפלה לי מבית אבי אמי:

והחזיר רבי אם המעשה. דנראה בעיניו טעם הגון מה ששנינו במשנתנו א"כ מה כח ב"ד יפה: **נימא כהא פליגי.** רב דימי ורב ספרא רב דימי סבר דיין הטועה בדבר המשנה שלא עשה כמשנה חוזר ולא אמרי' מה שעשה עשוי ויצאה מניחו אלא בטועה בשיקול הדעת כמו שמפורש בסנהדרין[1] והאי נמי דבר משנה הוא שאע"פ שנתלקו חכמים על רבן שמעון הרי נתן טעם לדבריו ורב ספרא שאינו שונה עשה והחזיר סבר אם עשה לא היה יכול לחזור: **אחריותא איתמי.** אם נמצאת השדה גזולה או משועבדת לאחר וטרפה מן הלוקח מחזיר הלוקח על היתומים שהאלמנה שלח של יתומים היתה: **וכן כי דינא דזכין.** שדה יתומים לזמנן האשה והבנות אחריות איתמי: כל

רבא אמר ר"נ שליח בדיינין. מה שפירש בקונטרס שליח שאם משמע דאפי' שליח דעצמא ובקשה לר"ת דלעיל אר"נ אבל טעה שליח לא דא"ל לתקוני שדרתיך ועוד הקשה דבכרים האים מקדש (קידושין מב: ופס) אר"נ האמין שאבלו כלקוחות דמי פחות משמות נקנה מקח אמר רבא הא דאמרת פחות משמות מקחה נקנה מקח לא אמרן אלא דלא משוי שליח לא דא"ל לתקוני שדרתיך ולא לעוותי אלמא כשליח אפי' בפחות משמות מקחו בטל ודומה רבינו שמואל דהתם רבא לפי שברתו קאמר אבל רב נחמן לא ס"ל ופי' ר"ת דהכא מיירי בשליח דליינים דאליס כתו טפי ומכרו קיים עד שמות וע"ל דהכא מיירי אפי' בשליח דעצמא ולעיל דאמר ר"נ דמצי א"ל לתקוני שדרתיך ביתר משמות מיירי והיא דקדושין הכי פירושא הא דאמרת פחות משמות נקנה מקח ואין צריך להחזיר אונאה לא אמרן אלא דלא משוי שליח אבל משוי שליח מצי א"ל לתקוני שדרתיך לענין זה שצריך להחזיר האונאה ומ"מ המקח קיים והא דאמר ר"נ שליח כדיינים היינו לענין הא דמקח קיים אבל האונאה צריך מיהא להחזיר וכן הדיינים אין כח ב"ד יפה כלל טפי מבשליח דעצמא: **ומאי שנא מהא דתנן כו'.** הכי פריך אלמא במידי דעביד שליח דטעה אמרי' דמעשה שלו קיים הכי נמי הוה לן למימר הכא דבפחות משמות בשליח מקחו קיים:

מה אלמנה יחידה. מע"ג שיש לה ב"ד הדיוטות כדאיתא בשילהי אלו מציאות (ב"מ דף לב. ופס) מ"מ כחד תשיב להו: **אמר** ר"נ הלכה כדברי חכמים. ברים האים מקדש (קדושין דף מב:) גרסי' אמילתיה דרב נחמן הא דאמרן יתר משמות בטל מקח לא אמרן אלא דלא אמר נפלגו בשומא דבי דינא אבל אמר

---

[1] הוא נספר המקח שלו בשעה ר' פ"ש. [2] פי' בתוס' כאן ד"ה רבא הא מב"ב בפס הרשב"ם.

מסורת הש"ס

[1] (לעיל צט: ופ"ק), [2] (בכורות פח.), [3] יבמות סז: ניטין לד. קדושין מב., [4] (ניטין לג:), [5] (לעיל פד: ופ"ב, [6] לעיל צז. [7] (דף לב.), [8] (לח. ד"ה אלמנה וכו').

הגהות הב"ח

(א) גמ' דא"כ מה כח ב"ד: (ב) תוס' ד"ה וכוררין וכו' כגון דמבריחו לריבי. נ"ב כפ"ק דב"ב דף יג וע"ש:

מוסף רש"י

האומר לשלוחו צא וחרוש. דאה לעיל צט ב. **להבי אמדתיך.** שאמדתי בדעתי שכך היה לוגון לחרוש כמה שחרשתי (בכורות מא.). **יתומים.** קטנים (יבמות סז: ניטין לד.). **ובורר להם חלק יפה.** כל אפוטרופוס יבורר חלק יפה שלו, שמתוך כך יהיו החלקים שוים (שם וכעי"ז יבמות שם). **הגדילו.** היתומים, יכולין למחות. ומהיא תלוקה לפיות דעד מחאה (שם). **מה כח ב"ד.** שמינו להם אפוטרופוס (ניטין לד.). **כדברי חכמים.** שהיו אומרים שם הדיינים שפיסקו שתות לו הותירו שתות מכרן בטל (ניטין לג.). **טעה בדבר משנה.** שמשנה מפורשת שטעה בה (סנהדרין ו.) שטעות מלוי בדבר המשנה (שם ד.). **חוזר.** אין דינו דין לגמרי ותחר (שם) מחזיר את הדין ואינו משלם מגיתו, דכיון דלבר מפורש הוא אין דינו דין (שם ד.). **ארמלתא דזבינה.** שדה יתומים למזונות לו לאמוכה וקבלה עליה אחריות, **אחריות איתמי.** אחריות הלקוחות מחר על היתומים, שהרי עליהן היה המוכר (לעיל צז.).

תוספות רי"ד

רבא אר"נ שליח כדיינין ורשב"ם אמר ר"נ שליח כאלמנה רבא אר"נ שליח כדיינים מה דיינים לאו לדידהו אף שליח נמי לאו לדידה הלכך איבעיא לה לדיוקא וקנסינן לה לבטל מכרה כאונאת משהו וד"ש ר"נ אר"נ שליח כאלמנה מה אלמנה יחידה אף שליח יחידי לאפוקי ב"ד דרבים נינהו והלי שליח באלמנה. ודוקא המשלח והיתומים מבטלין מקח אבל כב"ש אם פחתו אבל אם הותירו אין הלוקח יכול לבטל המקח בב"ש אלא דינו כלוקח מב"ה: כתב רב האי גאון ז"ל בשערים של מקח ומכר ו) שחבר שליח כאלמנה בטעותו ובריך ג' הדיוטות

ו) הוא נספר המקח שלו בשעה ר' פ"ש. ז) פי' בתוס' כאן ד"ה רבא הא מב"ב בפס הרשב"ם.

עין משפט נר מצוה

מה א מי' פ"ג מהלי' ממיכה הלכה ט ופ"ח מהלי שותפין הלכה כ סמג עשין פב ולאוין קע טוש"ע ח"מ סי' קד סעיף ו ובוש"ע ח"מ סי' קט סעיף ו:

מו ב ג ד מיי' פ"י מהלי' נחלות הל' ד סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' רפט סעיף ח:

תוספות רי"ד (המשך)

כאלמנה דטעותו בכל שהו. ואינו נ"ל דלא פסיק תלמודא שליח כאלמנה אלא בטעותו ולא לענין ג' הדיוטות דכיון דברשות ב"ה קבעיד הוא לברו יכול למכור כב"ש אבל אלמנה שהיא מוכרת שלא בחצון היתומים היא שצריכה בפני ג' ואין השליח דומה לאלמנה בזה: ואי קשיא דרבא אדרבא דהכא אמר שליח כדיינים וטעותו בשטות ובפ' האיש מקדש אמר דטעותו דשליח בכ"ש. הכא אמר משום דר"נ רבי' והתם אמר דידי' דאיהו סבר כדמסיק הכא ב) תלמודא שליח כאלמנה: אמר ר"ה ב"ח אר"נ הלי כדברי חכמים ול"ל לר"נ מה כח ב"ד יפה והאר"נ א"ש יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם ב"ד מעמידים להם אפטרופוס וכוררין להם חלק יפה הגדילו יכולין למחות ור"נ דידי' אמר הגדילו א"י למחות א"כ מה כח ב"ד יפה ל"ק הא דטעו הא דלא טעו אי דלא טעו מה יכולין למחות ברוחות. פי' ש"ל א' לחבירו טוב לי ברוח פ' שיש לי שם שדה שנפל לי מבית אבי אמי והלי כר"נ: אמר ר"י ארמלתא דזבין אחרייתא איתמא וב"ד דזבין אחרייתא איתמי פי' ואי לא משכחי נכסי ליתמי מפסדי לקוחות. ופי' הטורה אחרייתא איתמי אם נמצאת השדה גזולה או משועבדים לאחר וטרפה מן הלוקח ונ"ל שאם נמצאת השדה גזולה ול"ל נכסי ליתמי לא מפסדי לקוחות דהוא מקח טעות והדרי זבינו ומהדרה אלמנה או ב"ח דטרעו ליה ב"ד מעות ללוקח דאיגלי מילתא שלא הי' מכרה מכר אבל אם טרפה ממנו ב"ח של יתומים אז ודאי מפסיד הלוקח: (פשיטא. פי' ודאי דאחריותו איתמי שהרי הן הן הנשכרים במכירה זו שפורעים את חובם אלמנה לא איצטריכא ליה למימר כי איצטריך ליה למימר ב"ד סד"א כל דזבין ב"ד אדעתא דנפיק עליה קלא קמ"ל). פי' פשיטא דאי דאחריותו איתמי היא שהרי הן הנשכרין במכירה זו שפורעים את חובם. ומהדר אלמנה ודאי לא איצטריך לי' למימר כי איצטריך ליה למימר ב"ד סד"א כיון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com